

ගිණුම් හා මුද්‍රාකරණය
25/02/2022

D. Lasith Randika
Assistant Bursar / Accounts
University of Ruhuna

සමිති හා සංවිධාන ගිණුම්

- සාමාජික හා සමාජ සුභ සාධනයට හා අභිවෘද්ධිය අරමුණු කර ගත් සංවිධාන ලාභ අරමුණු කර නොගත් සංවිධාන ලෙස හැඳින්වේ.

නිදසුන් :

- ක්‍රීඩා සමිති, සංවිධාන
- අවමංගල්‍යාධාර සමිති
- තරුණ සංවිධාන
- ආගමික සංවිධාන

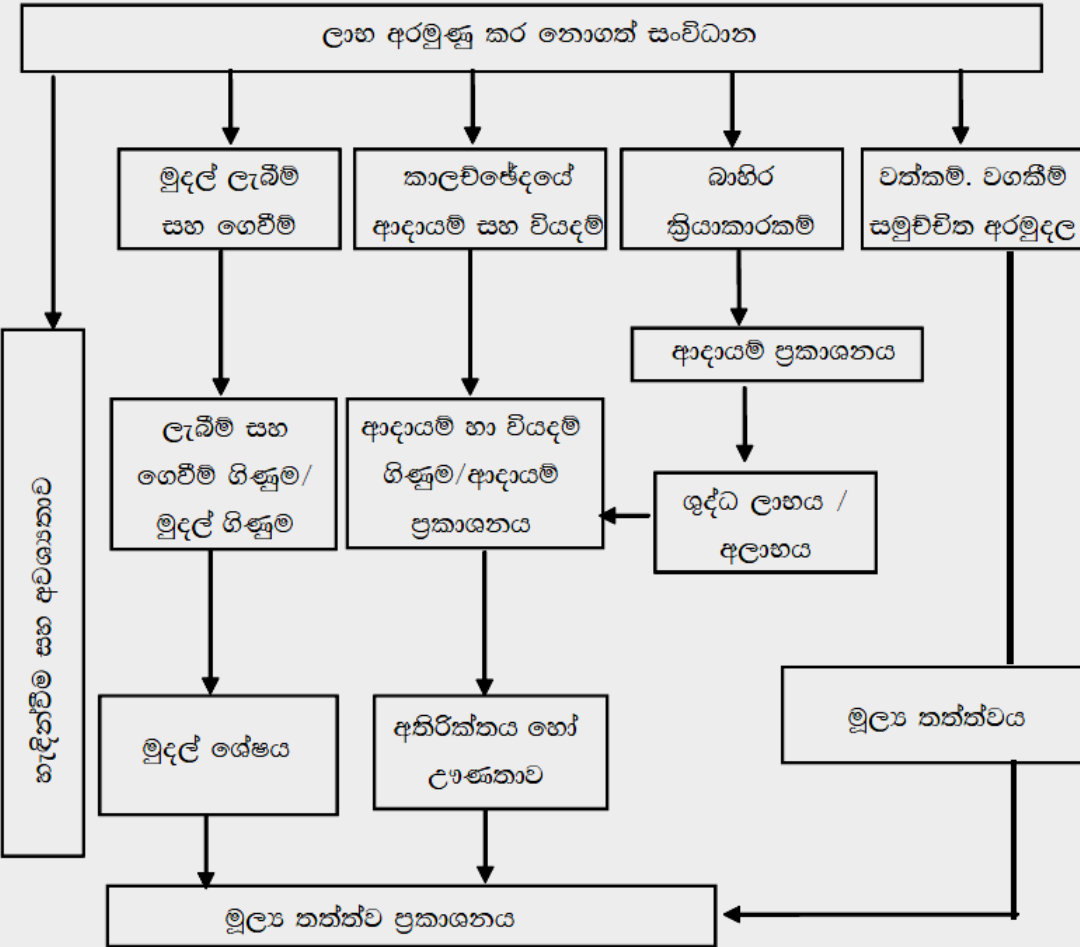
- ගිණුම් තැබීමේ අවශ්‍යතාව
 - ලාභ අරමුණක් නැතත් මෙවැනි සංවිධාන ආර්ථිකමය කටයුතුවල දී නිරත වේ. එමෙන්ම සාමාජිකයින්ගේ මුදල් ලබා ගනියි. මෙවැනි ආර්ථිකමය කටයුතුවල නිරත වන බැවින් ඒ පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු සාමාජිකයන්ට ලබාදීම සඳහා ගිණුම් තැබීමක් අවශ්‍ය වේ.

★ සංවිධානය පිළිබඳ ව සාමාජිකයන් හා වෙනත් ඇල්මැති පාර්ශ්ව දැනුවත් කිරීම

★ සාමාජිකයන්ගේ විශ්වාසය පවත්වා ගැනීම

★ සංවිධානයේ ඉදිරි කටයුතු සැලසුම් කිරීම

★ සංවිධානයේ කටයුතු ක්‍රමවත් ව පවත්වාගෙන යාම

ලාභ අරමුණු කර නොගත් සංවිධාන පිළියෙල කරනු ලබන ගිණුම් හා වාර්තා

- ලැබීම් ගෙවීම් ගිණුම
- ආදායම් ප්‍රකාශනය (ආදායම් වියදම් ගිණුම)
- සම්බන්ධ අරමුදල
- සාමාජික මුදල් ගිණුම
- මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය
- බාහිර ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශනය

ලැබීම් හා ගෙවීම් ගිණුම

ලාභ අරමුණු කර නොගත් සංවිධානවල කිසියම් කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ සියලුම මුදල් ලැබීම් සහ සියලුම මුදල් ගෙවීම් සටහන් කරන ගිණුම ලැබීම් හා ගෙවීම් ගිණුම ලෙස හැඳින්වේ. මෙය ලාභ අරමුණු කරගත් සංවිධානවල පිළියෙල කරන මුදල් පොතට බොහෝ දුරට සමාන වේ. මෙය වත්කම් ගිණුමකි. මෙම ගිණුමෙහි මුදල් ලැබීම් හරට ද මුදල් ගෙවීම් බැරට ද සටහන් කරනු ලැබේ. ලැබීම් හා ගෙවීම් අතර වෙනස කාලච්ඡේදයේ අවසාන මුදල් ශේෂය වේ.

ලැබීම් හා ගෙවීම් ගිණුම පිළියෙල කිරීමෙන් පහත සඳහන් අරමුණු ඉටුකරගත හැකි ය.

- ★ කාලච්ඡේදය අවසානයේ මුදල් ශේෂය දැනගත හැකි වීම
- ★ මුදල් කළමනාකරණය ක්‍රමවත් වීම
- ★ මුදල් සම්බන්ධ වංචා හා අයථා ගනුදෙනු අවම කළ හැකි වීම
- ★ ආයතන අරමුණු ළඟාකර ගැනීමට සංවිධානයේ මූල්‍ය සම්පත් මැනවින් යොදාගත හැකි වීම
- ★ මුදල් ලැබීම් හා ගෙවීම් මාර්ග පිළිබඳ තොරතුරු දැනගත හැකි වීම

නිදසුන :-

දෙරමඩල මහා විද්‍යාලයේ වාණිජ සංගමයේ 20xx වර්ෂයේ සිදු වූ මුදල් ලැබීම් හා ගෙවීම් සාරාංශගත ව පහත දක්වා ඇත.

ලැබීම්	රු.	ගෙවීම්	රු.
සාමාජික ගාස්තු ලැබීම්	6 200	සඟරා මුද්‍රණය	2 800
සඟරා විකිණීමෙන් ලද මුදල	4 100	ලිපි ද්‍රව්‍ය සඳහා	800
පරිත්‍යාග	2 300	ප්‍රවාහන වියදම්	200
වෙළෙඳ දැන්වීම්වලින්	14 400	පරිත්‍යාග ගෙවීම්	400

වාණිජ සංගමය

20xx.12.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා

ලැබීම් හා ගෙවීම් ගිණුම

සාමාජික ගාස්තු	6 200	සඟරා මුද්‍රණය	2 800
සඟරා විකිණීම	4 100	ලිපි ද්‍රව්‍ය	800
පරිත්‍යාග	2 300	ප්‍රවාහන ගාස්තු	200
වෙළෙඳ දැන්වීම්	14 400	පරිත්‍යාග	400
		ශේෂය ප/ගෙ	22 800
	<u>27 000</u>		<u>27 000</u>
ශේෂය ඉ/ගෙ	22 800		

ආදයම් ප්‍රකාශනය

ලාභ අරමුණු කර නොගත් සංවිධාන විසින් කිසියම් නිශ්චිත කාලච්ඡේදයක් තුළ සිදුකළ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රතිඵල ගණනය කිරීම සඳහා ආදයම් ප්‍රකාශනය පිළියෙල කරනු ලැබේ. (මෙය අතීතයේ දී හඳුන්වනු ලැබුවේ ආදයම් සහ වියදම් ගිණුම නමිනි.) කාලච්ඡේදයට අදාළ සියලුම ආදයම් සහ වියදම් පදනම් කරගෙන පිළියෙල කරනු ලබන මෙම ප්‍රකාශනයෙන් යම් කාලච්ඡේදයක් සඳහා වන අතිරික්තය හෝ ඌනතාව ගණනය කරනු ලැබේ. වියදමට වඩා වැඩි ආදයම් ඇති තත්ත්වයක් අතිරික්තයක් වශයෙන් ද ආදයමට වඩා වියදම වැඩි තත්ත්වයක් ඌනතාව ලෙස ද හැඳින්වේ.

ලැබීම් හා ගෙවීම් ගිණුම	ආදයම් ප්‍රකාශනය
මුදල් පොතට බොහෝ දුරට සමාන වේ.	ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශයට බොහෝ දුරට සමාන වේ.
මුදල් ලැබීම් හා ගෙවීම් සටහන් කරයි.	ආදයම් හා වියදම් පමණක් සටහන් කරයි.
කාලච්ඡේදයට අදාළ සියලුම මුදල් ලැබීම් සහ ගෙවීම් සටහන් කරයි.	කාලච්ඡේදයට අදාළ ආදයම් හා වියදම් පමණක් සටහන් කරයි.
කාලපරිච්ඡේදයේ අවසානයේ අත ඉතිරි මුදල් ශේෂය පෙන්වුම් කරයි.	අවසාන ශේෂයෙන් අතිරික්තය හෝ ඌනතාව පෙන්වුම් කරයි.
මුදල් පදනමට පිළියෙල කරයි.	උපචිත පදනමට පිළියෙල කරයි.

ජනජය සමාජයේ භාණ්ඩාගාරික ලබා දී ඇති පහත තොරතුරු ඇසුරෙන් ආදායම් ප්‍රකාශය පිළියෙල කර ඇති ආකාරය පරීක්ෂා කරන්න.

	රු.		රු.
20XX.01.01 මුදල් ශේෂය	12 300	කොඩි විකිණීමෙන්	86 400
සාමාජික මුදල් ලැබීම්	74 300	විදුලි ගාස්තුව	1 450
පරිත්‍යාග ගෙවීම්	1 200	පුවත් පත් මිලට ගැනීම්	1 280
ලිපි ද්‍රව්‍ය මිලට ගැනීම	520	දුරකථන ගාස්තු	720
පරිත්‍යාග ලැබීම්	40 000	පරණ පත්තර විකිණීමෙන්	200
ආධාර ගෙවීම්	2 500	ගොඩනැගිලි කුලී	7 000
		සංග්‍රහ වියදම්	640

මතර තොරතුරු

- සාමාජිකයන් ගණන 746ක් වන අතර වාර්ෂික සාමාජික මුදල රු. 100කි. මේ වර්ෂය සඳහා සාමාජිකයන් 03 දෙනෙකු සාමාජික මුදල් ගෙවා නැත.
- වාර්ෂික දුරකථන ගාස්තුව රු. 840 කි.
- කොඩි විකිණීමෙන් තවත් රු. 1 600ක් ලැබිය යුතු ව ඇත.
- විදුලි ගාස්තු රු. 150 ක් වැඩිපුර ගෙවා ඇත.

ජනජය සමාජය
20XX.12.31 දිනෙන් අවසන් වසර සඳහා
ආදායම් ප්‍රකාශය

ආදායම්	රු.	රු.
සාමාජික මුදල	74 600	
පත්තර විකිණීම	200	
පරිත්‍යාග	40 000	
කොඩි විකිණීම	88 000	202 800
අඩු කළා : වියදම්		
පරිත්‍යාග ගෙවීම්	1 200	
ලිපි ද්‍රව්‍ය	520	
පුවත්පත් සඳහා	1 280	
දුරකථන ගාස්තු	840	
ආධාර ගෙවීම්	2 500	
විදුලි ගාස්තු	1 300	
ගොඩනැගිලි කුලී	7 000	
සංග්‍රහ වියදම්	640	15 280
අතිරික්තය		187 520

සාමාජික මුදල්

ලාභ අරමුණු කර නොගත් සමහර සංවිධානවල ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය වනුයේ සාමාජිකයන්ගෙන් අය කරගන්නා සාමාජික මුදල් ය. සාමාජික මුදල් මාසික ව ත්‍රෛමාසික ව හා අර්ධ වාර්ෂික ව හෝ වාර්ෂික ව අයකර ගනී. ඇතැම් සාමාජිකයන්ට තම අවශ්‍යතාව පරිදි මුළු ජීවිත කාලය සඳහා ම එක්වරක් පමණක් සාමාජික මුදල් ගෙවීමෙන් යාවජීව සාමාජිකත්වය ද ලබා ගත හැකි ය. මෙම සංවිධානවල වාර්ෂික සාමාජික මුදල් ආදායම් පහත දැක්වෙන අයුරින් ගණනය කළ හැකි ය.

වාර්ෂික සාමාජික මුදල් ආදායම = සාමාජිකයන් ගණන x වාර්ෂික සාමාජික මුදල

සාමාජික මුදල් ගිණුමක තොරතුරු

- ආරම්භක දිනට ලැබිය යුතු සාමාජික මුදල්
- ආරම්භක දිනට වැඩිපුර ලද සාමාජික මුදල්
- සාමාජික මුදල් ලැබීම්
- වාර්ෂික සාමාජික මුදල්
- අවසාන දිනට ලැබිය යුතු සාමාජික මුදල්
- අවසාන දිනට වැඩිපුර ලද සාමාජික මුදල්

සාමාජික මුදල් ගිණුම්ගත කිරීම

සාමාජික මුදල් ලැබීම්

ලැබීම ගෙවීම ගිණුම හර

සාමාජික මුදල් ගිණුම බැර

වාර්ෂික සාමාජික මුදල්

සාමාජික මුදල් ගිණුම හර

ආදායම් ප්‍රකාශනය බැර

සාමාජික මුදල් ගිණුම			
ඉ.ගෙ.ගේ.	XXXX	ඉ.ගෙ.ගේ.	XXXX
ආදායම් වියදම් ගිණුම	XXXX	මුදල්/ලැබීම් සහ ගෙවීම්	XXXX
ප.ගෙ.ගේ.	XXXX	ප.ගෙ.ගේ.	XXXX
	XXXX		XXXX
ඉ.ගෙ.ගේ	XXXX	ඉ.ගෙ.ගේ.	XXXX

අභ්‍යාසය 10.

දිලෙන තරු ක්‍රීඩා සංගමයේ 2021.03.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සාමාජික මුදල් සම්බන්ධ තොරතුරු පහත වේ.

1. 2020.04.01 දිනට ලැබිය යුතු සාමාජික මුදල් රු. 20,000 ක්ද, වැඩිපුර ලද සාමාජික මුදල් රු. 25,000 ක්ද විය.
 2. ක්‍රීඩා සංගමයේ සාමාජිකයන් 200 ක් සිටින අතර වාර්ෂික සාමාජික ගාස්තුව රු. 1,000 කි.
 3. වර්ෂය තුල රු. 250,000 ක් සාමාජික ගාස්තු ලෙස මුදල් ලැබී ඇත.
- සාමාජික මුදල් ගිණුම පිළියෙල කරන්න.

සාමාජික මුදල් ගිණුම			
ඉ.ගෙ.ගේ.	20,000	ඉ.ගෙ.ගේ.	25,000
ආදායම් වියදම් ගිණුම	200,000	ලැබීම් සහ ගෙවීම්	250,000
ප.ගෙ.ගේ.	55,000		
	275,000		275,000
		ඉ.ගෙ.ගේ	55,000

- ඇතැම් සාමාජිකයන් මුළු ජීවිත කාලයටම එකවර මුදල් ගෙවීම සිදු කරයි. එය යාවතීව සාමාජික මුදල් ලෙස හඳුන්වයි.

- සහන සුභසාධක සංගමයේ 2021.03.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා යාවැවී සාමාජික මුදල් සම්බන්ධ තොරතුරු පහත වේ.

යාවජීව සාමාජික මුදල් ගිණුම			
ආදායම් විසඳුම් ගිණුම	15,000	ලැබීම් සහ ගෙවීම්	150,000
ප.ගෙ.ගෙය.	135,000		
	150,000		150,000
		ඉ.ගෙ.ගෙය.	135,000

- යාවත්ව සාමාජික මුදල් ලැබීම්

ලැබීම් ගෙවීම් ගිණුම හර
යාවජිව සාමාජික මුදල් ගිණුම බැර

- කළමනාකරණය විසින් තීරණය කරන වාර්ෂික යාවත්ව
සාමාජික මුදල් ආදායම
යාවත්ව සාමාජික මුදල් ගිණුමහර
ආදායම් ප්‍රකාශනය බැර

යාවත්ව සාමාජික මුදල් ගිණුම			
ආදායම් විෂදම් ගිණුම	XXXX	ඉ.ගෙ.ශේ.	XXXX
ප.ගෙ.ශේ.	XXXX	ලැබීම් ගෙවීම්	XXXX
	XXXX		XXXX
		ඉ.ගෙ.ශේ.	XXXX

සමුච්චිත අරමුදල

- ලාභ අරමුණු කර නොගත් සංවිධානවල අතිරික්තයන් ඒකරාශී වීමෙන් ගොඩනැගෙන අරමුදලයි.
- එනම් යම් නිෂ්චිත දිනකට පවතින වත්කම් වලින් වගකීම් අඩුකර සමුච්චිත අරමුදල ගණනය කල හැක.
 - ආරම්භක දිනට සමුච්චිත අරමුදල
 - අවසාන දිනට සමුච්චිත අරමුදල
- සමුච්චිත අරමුදල වෙනස්වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් අතිරික්තය සහ ඌණතාවය බලපායි.
- අතිරික්තය නිසා සමුච්චිත අරමුදල වැඩිවන අතර ඌණතාවය සමුච්චිත අරමුදල අඩු වීමට හේතු වේ.

සහන සුභසාධක සමිතියේ 2020.01.01 දිනට සමුච්චිත අරමුදල රු. 100,000 කි. 2020.12.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා අතිරික්තය රු. 25,000 කි. 2020.12.31 දිනට සමුච්චිත අරමුදල ගණනය කරන්න.

සමුච්චිත අරමුදල ගණනය කිරීම

ආරම්භක දිනට සමුච්චිත අරමුදල	XXX
+ අතිරික්තය	<u>XXX</u>
අවසාන දිනට සමුච්චිත අරමුදල	<u>XXX</u>

ආරම්භක දිනට සමුච්චිත අරමුදල	100,000
+ අතිරික්තය	<u>25,000</u>
අවසාන දිනට සමුච්චිත අරමුදල	<u>125,000</u>

බාහිර ක්‍රියාකාරකම්

- සංවිධානයේ දියුණුව සහ සංවර්ධනය සඳහා ලාභ අරමුණු සහිතව නිරත වන බාහිර ක්‍රියාකාරකම් මින් අදහස් වේ.

උදා: ආපනශාලා
නාට්‍ය සංදර්ශන
ක්‍රීඩා කරග
සගරා අලෙවිය
පොත් හල්.....

- මෙවැනි ක්‍රියාකාරකම්වල ආදායම් ප්‍රකාශනය වෙනම පිළියෙල කර ඉන් ලැබෙන අවසන් ප්‍රතිඵලය (ලාභය හෝ අලාභය) ආදායම් වියදම් ගිණුමට ගැලපීම සිදුකරයි.

දිළුල යෙහවන සංගමය එහි අරමුදල වැඩිකර ගැනීම සඳහා ආපනශාලාවක් පවත්වා ගෙන යන අතර 2021.03.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි තොරතුරු පහත වේ.

1.	2020.04.01 දිනට ආපනශාලාවේ තොගය	රු. 5,000
2.	2021.03.31 දිනට ආපනශාලාවේ තොගය	රු. 8,000
3.	ගැණුම්	රු. 15,000
4.	ගෙන ඒමේ කුලී	රු. 1,000
5.	විකුණුම්	රු. 18,000

අවශ්‍ය වන්නේ,

- i. ආපනශාලාවේ වෙළඳ ගිණුම පිළියෙල කරන්න.
- ii. ආපනශාලාවේ ශුද්ධ ප්‍රතිඵලය සංගමයේ ආදායම් ප්‍රකාශනයට මාරු කිරීමේ උද්ධෘත පෙන්වන්න.

<div>දිදුල යොවන සංගමය</div> <div>2021.03.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා</div> <div>ආපනශාලාවේ වෙළඳ ගිණුම</div>		
විකුණුම්		18,000
විකුණුම් පිරිවැය		
ආරම්භක තොගය	5,000	
ගැණුම්	15,000	
ගෙන ඒමේ කුලී	<u>1,000</u>	
	21,000	
අවසාන තොගය	<u>(8,000)</u>	<u>(13,000)</u>
ලාභය		<u>5,000</u>

[illegible]

Past Paper 2015 – B (Q.1)- 14 Marks

Past Paper 2008 – II (Q.1)- 30 Marks

Past Paper 2014 – II (Q.2)- 20 Marks

අභ්‍යාසය 21. දිලෙන තරු ක්‍රීඩා සංගමයේ 2021.03.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා අදාළ තොරතුරු පහත වේ.

1. 2020.04.01 දිනට සංගමය සතු වත්කම් සහ වගකීම් පහත වේ.

ක්‍රීඩා පිටිය	600,000
ක්‍රීඩා උපකරණ	300,000
මුදල්	100,000
ලැබිය යුතු සාමාජික මුදල්	20,000
වැඩිපුර ලද සාමාජික මුදල්	15,000
යාවජීව සාමාජික මුදල්	100,000
බිම්බල් තොග	10,000

2. ක්‍රීඩා සංගමයේ සාමාජිකයන් 100 ක් සිටින අතර වාර්ෂික සාමාජික ගාස්තුව රු. 2,000 කි.

3. වර්ෂය තුළ මුදල් ලැබීම්

සාමාජික මුදල්	280,000
යාවජීව සාමාජික මුදල්	20,000
ඇතුළත් වීමේ ගාස්තු	30,000
පුවත්පත් අලෙවියෙන් ලද මුදල්	10,000
බිම්බල් විකුණුම්	80,000
ක්‍රීඩාගාර අරමුදල්	800,000

4. වර්ෂය තුළ මුදල් ගෙවීම්
සගරා මුද්‍රණ වියදම්
20,000

තරග වියදම්
80,000

උපකරණ නඩත්තු වියදම්
20,000

බිම්බල් ගැණුම්
50,000

5. 2021.03.31 දිනට මුද්‍රණ වියදම් රු. 10,000 ක් උපවිතය.

6. දේපල පිරියත උපකරණ වාර්ෂිකව 10% ක් ක්ෂය වේ.

7. 2021.03.31 දිනට බිම්බල් තොගය රු. 20,000 කි.

8. සෑම වර්ෂයකම පවතින යාවජීව සාමාජික අරමුදලින් 10% වර්ෂයේ ආදායම ලෙස ගැලපීම සංගමයේ ප්‍රතිපත්තිය විය.

අවසාන වන්නේ,

- i. 2021.03.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශනය පිළියෙල කරන්න.
- ii. 2021.03.31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය

සමුච්චිත අරමුදල් ගිණුම (2020.04.01 දිනට)

වැඩිපුර ලද සාමාජික මුදල්	20,000	ක්‍රීඩා උපකරණ	200,000
යාවජීව සාමාජික මුදල්	80,000	මුදල්	100,000
ක්‍රීඩා උපකරණ සමුච්චිත ක්ෂය	30,000	ලැබිය යුතු සාමාජික මුදල්	30,000
සමුච්චිත අරමුදල	210,000	බිමහල් තොගය	10,000
	340,000		340,000

ලැබීම් සහ ගෙවීම් ගිණුම

ඉ.ගෙ.ශේ.	100,000	මුද්‍රණ වියදම්	20,000
සාමාජික මුදල්	350,000	බිමහල් ගැණුම්	30,000
යාවජීව සාමාජික මුදල්	20,000	විදුලි වියදම්	20,000
ඇතුලත් වීමේ ගාස්තු	10,000	බිමහල් සේවක වැටුප්	10,000
බිමහල් විකුණුම්	50,000	ප.ගෙ.ශේ.	450,000
	530,000		530,000
ඉ.ගෙ.ශේ.	450,000		

සාමාජික මුදල් ගිණුම			
ඉ.ගෙ.ශේ.	30,000	ඉ.ගෙ.ශේ.	20,000
ආදායම් වියදම් ගිණුම	300,000	ලැබීම් සහ ගෙවීම්	350,000
ප.ගෙ.ශේ.	50,000	ප.ගෙ.ශේ.	10,000
	380,000		380,000
ඉ.ගෙ.ශේ.	10,000	ඉ.ගෙ.ශේ.	50,000

යාවච්ච සාමාජික මුදල් ගිණුම			
ආදායම් වියදම් ගිණුම	10,000	ඉ.ගෙ.ශේ.	80,000
ප.ගෙ.ශේ.	90,000	ලැබීම් සහ ගෙවීම්	20,000
	100,000		100,000
		ඉ.ගෙ.ශේ.	90,000

දිලෙන තරු ක්‍රීඩා සමාජයේ 2021.03.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා බිමහල් ආදායම් ප්‍රකාශනය		
විකුණුම්		50,000
විකුණුම් පිරිවැය		
බිමහල් කොගය	10,000	
බිමහල් ගැණුම්	<u>30,000</u>	
	40,000	
බිමහල් කොගය	<u>(10,000)</u>	<u>(30,000)</u>
		20,000
බිමහල් සේවක වැටුප්		<u>(10,000)</u>
ලාභය		<u>10,000</u>

දිලන තරු ක්‍රීඩා සමාජයේ
2021.03.31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශනය

ආදායම් - සාමාජික මුදල්	300,000	
ඇතුළත් වීමේ ගාස්තු	10,000	
යාවජිව සාමාජික මුදල්	10,000	
බිමහල් ලාභය	<u>10,000</u>	330,000
වියදම් - මුද්‍රණ වියදම්	20,000	
විදුලි වියදම්	30,000	
උපකරණ ක්ෂය	20,000	
		<u>(70,000)</u>
අතිරික්තය		260,000

දිලෙන තරු ක්‍රීඩා සමාජයේ 2021.03.31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය

ජංගම නොවන වත්කම්	පිරිවැය	සමුච්චිත ක්ෂය	ධාරණ අගය
ක්‍රීඩා උපකරණ	<u>200,000</u>	<u>50,000</u>	<u>150,000</u>
	<u>200,000</u>	<u>50,000</u>	<u>150,000</u>
ජංගම වත්කම්			
ලැබිය යුතු සාමාජික මුදල්		10,000	
බිමහල් තොගය		10,000	
මුදල්		<u>450,000</u>	<u>470,000</u>
			<u>620,000</u>
සමුච්චිත අරමුදල		210,000	
අතිරික්තය		<u>260,000</u>	
		470,000	
යාවජීව සාමාජික අරමුදල		<u>90,000</u>	560,000
ජංගම නොවන වගකීම්			-
ජංගම වගකීම්			
උපචිත විදුලි වියදම		10,000	
වැඩිපුර ලද සාමාජික මුදල්		<u>50,000</u>	<u>60,000</u>
			<u>620,000</u>

ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත

මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල විශ්වසනීයත්වය හා ගුණාත්මක උසස් කරලීමට ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත භාවිතා කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල කාර්යභාරය වන්නේ ව්‍යාපාරය පිළිබඳ ඇල්මක් දක්වන පාර්ශවයන්ට අවශ්‍ය ආර්ථික තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමයි. එම තොරතුරු පදනම් කරගෙන ඔවුන් නොයෙකුත් ආර්ථික තීරණ ගනු ලැබේ. මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ගුණාත්මක බව හා ඒකාකාරී බව රැක ගැනීමට ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත විශාල කාර්ය භාරයක් ඉටු කරයි.

ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති යනු

ව්‍යාපාර ගනුදෙනු හඳුනාගැනීමේදී මිනුම්කරණයේ දී ගිණුම්කරණයේ දී ඉදිරිපත් කිරීමේදී හා අනාවරණය කිරීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු යැයි ව්‍යවස්ථාපිත ගිණුම්කරණ ආයතනයේ නිර්දේශිත මග පෙන්වීම් සමුදායකි.

ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත සකස් කිරීමේ අධිකාරී බලය ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකා වර්ලන් ගණකාධිකාරී ආයතනයටයි. වර්ලන් ගණකාධිකාරී ආයතනය 1959 අංක 23 දරණ පනත මගින් සංස්ථාපිත ආයතනයකි.

➤ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම්	LKAS	1
➤ තොග	LKAS	2
➤ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශන	LKAS	7
➤ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වෙනස්වීම් සහ වැරදි	LKAS	8
➤ වාර්තා කරන කාලච්ඡේදයට පසු සිදුවීම්	LKAS	10
➤ දේපල පිරිසහ හා උපකරණ	LKAS	16
➤ ප්‍රතිපාදන අසම්භාව්‍ය වගකීම් සහ අසම්භාව්‍ය වත්කම්	LKAS	37
➤ කල්බදු	SLFRS	16
➤ ගනුදෙනුකරුවන් සමඟ ගිවිසුම් වලින් ඇතිවන අයහාරය	SLFRS	15

ශ්‍රී ලංකා
ගිණුම්කරණ
ප්‍රමිත(SLAS) 41

SLFRS -16

IFRS මත පදනම් වී
ඇත

LKAS -25

IAS මත පදනම් වී
ඇත.

SLFRS : Sri Lanka Financial Reporting Standards

IFRS : International Financial Reporting Standards

LKAS : Sri Lanka Accounting Standards

IAS : International Accounting Standards

LKAS 16- දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ

දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ නිර්වචනය

- භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය හෝ
- බෙදාහැරීම සඳහා තබාගන්නා හෝ
- අන් අයට කුලියට දීමට හෝ
- පරිපාලනමය කාර්යයන් සඳහා තබා ගන්නා

එක් ගිණුම් කාලච්ඡේදයකට වඩා වැඩි කාලයක් භාවිතා කිරීමට අපේක්ෂිත ස්පෘශ්‍ය වත්කම් දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ නම්වේ.

උදා: ඉඩම්

ගොඩනැගිලි

රථවාහන

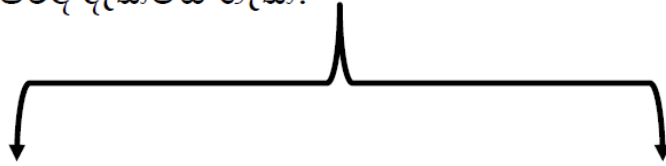
යන්ත්‍ර සූත්‍ර

පහත එක් එක් ව්‍යාපාරයට අදාලව දක්වා ඇති වත්කම් දේ.පි.උ. වලට අයත් වේද, නොවේද, යන්න දක්වන්න.

- වාහන අලෙවි කරන ව්‍යාපාරයක විකිණීමට පවතින මෝටර් රථ
- ගොඩනැගිලි ඉදිකර විකුණන වර්ග හවුස් ආයතනයේ කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල
- ප්‍රවාහන සේවා සපයන ආයතනයක මගී බස් රථය
- ඇගළුම් කම්හලක මහන මැෂින්

දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ සඳහා දරනු ලබන පිරිවැය හඳුනා ගැනීම

මෙහිදී සෑම විටම පිරිවැය **දරනු ලබන අවස්ථාවේදී** හඳුනා ගත යුතුය.
එය පහත පරිදි දැක්විය හැක.

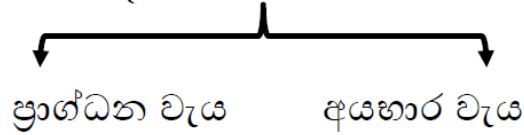

මුල් වරට දරන පිරිවැය

- දේ.පි.උ. අත්පත් කර ගැනීමට හෝ ඉදිකිරීමට හෝ මිලදී ගැනීමට මුල් වරට දරන ලද වියදමයි.
- මෙම වියදම් **ප්‍රාග්ධනික කළ යුතුය**

පසුකාලීනව දරන පිරිවැය

- අත්පත් කරගත් පසු දරන වියදමයි.

ප්‍රාග්ධන වැය

අයහාර වැය

දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ මුල්වරට හඳුනා ගැනීමේදී මිණුම්කරණය

- දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ මුල්වරට හඳුනා ගැනීමේදී **පිරිවැය ආකෘතියට** හඳුනා ගත යුතුය.
- එහිදී ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් තුනකි.

1) මූලික ගැනුම් පිරිවැය

ලකුණු කළ මිල	XXXX
වෙළඳ වට්ටම්	(XXXX)
සහනාධාර	<u>(XXXX)</u>
	XXXX
ආනයන කිරු බදු	XXXX
ආපසු නොගෙවන බදු - VAT	<u>XXXX</u>
	<u>XXXX</u>

2021 A/I Accounting - I KAS 16 - Dilani

2) වත්කම අපේක්ෂිත තත්ත්වයට හා ස්ථානයට පත් කරන තෙක් දරන ලද **සෘජුවම අදාළ වන** පිරිවැය

වත්කම් ඉදිකිරීම් පිරිවැය
වැඩබිම සකස් කිරීමේ වියදම්
මූලික ප්‍රවාහනය හා එහා මෙහා කිරීම්
සවිකිරීම් හා එකලස් කිරීමේ වියදම්
වටයක් අත්හදා බැලීම සඳහා වන **ශුද්ධ** වියදම්
වෘත්තීය ගාස්තු

3) වත්කම ජීව කාලය අවසානයේදී කොටස් වශයෙන් ගැලවීමට හෝ ඉවත් කිරීමට දැරිය යුතු **අපේක්ෂිත** **වියදමෙහි වර්තමාන අගය**

නිෂ්පාදන සමාගමක් විසින් ආනයනය කරන ලද යන්ත්‍රයකට අදාලව දරන (පිරිවැය කිහිපයක් පහත වේ. මෙම ව්‍යාපාරය වැට් ලියාපදිංචි ව්‍යාපාරයකි.

යන්ත්‍රයේ ලකුණු කල මිල	රු. 500,000			
වෙළඳ වට්ටම 10%				
ආනයන තීරුබදු	රු. 100,000	1) මූලික ගැනුම් පිරිවැය		
ගෙන ඒමේ කුලී	රු. 20,000	යන්ත්‍රයේ ලකුණුකල මිල	500,000	
බැමේ කුලී	රු. 5,000	වෙළඳ වට්ටම 10%	(50,000)	
සවිකිරීම හා එකලස් කිරීමේ වියදම්	රු. 25,000	ආනයන තීරුබදු	100,000	
වෘත්තීය ගාස්තු	රු. 10,000			550,000
පළමු වටය අත්හදා බැලීමේ වියදම්	රු. 5,000	2) වත්කම අපේක්ෂිත තත්ත්වයට හා ස්ථානයට		
පළමු වටයේ නිෂ්පාදිත විකිණීමෙන් ලද මුදල	රු. 2,000	පත් කරන තෙක් දරන ලද සෘජුවම අදාල වන පිරිවැය		
VAT බදු	රු. 40,000	ගෙන ඒමේ කුලී	20,000	
යන්ත්‍රය ඉවත් කිරීමට දැරිය යුතුයැයි අපේක්ෂිත		බැමේ කුලී	5,000	
වියදමෙහි වර්තමාන අගය	රු. 10,000	සවිකිරීම හා එකලස් කිරීමේ වියදම්	25,000	
යන්ත්‍ර නඩත්තු වියදම	රු. 5,000	වෘත්තීය ගාස්තු	10,000	
		පළමු වටය අත්හදා බැලීමේ ශුද්ධ වියදම		
		(5,000 – 2,000)	3,000	63,000
යන්ත්‍රයේ මුල් වරට හඳුනා ගත යුතු පිරිවැය ගණනය කරන්න.				
		3) යන්ත්‍රය ඉවත් කිරීමට දැරිය යුතුයැයි අපේක්ෂිත		
		වියදමෙහි වර්තමාන අගය		10,000
		යන්ත්‍රයේ මුල් වරට හඳුනා ගත යුතු පිරිවැය		623,000

පසුකාලීනව දරන පිරිවැය

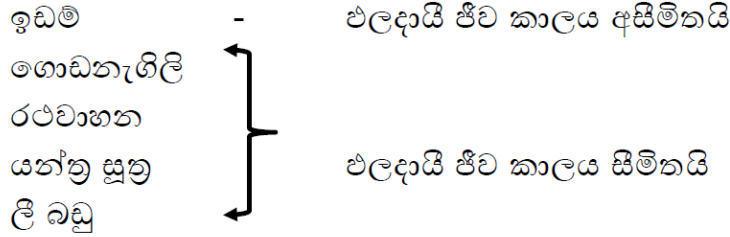
ප්‍රාග්ධන වැය

- වත්කමක ප්‍රයෝජනවත් ජීව කාලය, වත්කමක ධාරිතාව, නිෂ්පාදන භාණ්ඩ වල ගුණත්වය වැඩි කිරීමට හෝ
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ වියදම අඩු කිරීමට
උපකාරී වන උපාංග (කොටස්) සවි කිරීමට දරන ලද වියදමයි.
- මෙම වියදම් **ප්‍රාග්ධනික කල යුතුය.**
වත්කම් ගිණුම හර
මුදල් ගිණුම බැර

අයහාර වැය

- වත්කමක් නිසි ලෙස පවත්වාගෙන යාම සඳහා දරන වියදමයි.
උදා: නඩත්තු වියදම්
අළුත්වැඩියා වියදම්
දෙවන වර ආලේප වියදම්
- මෙම වියදම් වාර්ෂික **වියදමක් සේ සලකා ආදායම් ප්‍රකාශනයට ගැලපිය යුතුය.**
වියදම් ගිණුම හර
මුදල් ගිණුම බැර

ගණනය කිරීම

- කාලයත් සමග වත්කම්වල වටිනාකම, කාර්යක්ෂමතාව අඩුවීම ක්ෂය ලෙස ගිණුම් තැබීම සිදු කරයි.
- මෙහිදී වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රමාණය පහත පරිදි ගිණුම් තබයි.

අදාල ක්ෂය ගිණුම	හර
ක්ෂය වෙන්කිරීම් ගිණුම	බැර

කෂය වීම් (Depreciation)

වත්කමක ක්ෂය කළ හැකි අගය එම වත්කමේ ප්‍රයෝජනවත් ජීව කාලය පුරා ක්‍රමවත් ලෙස බෙදාහැරීමයි.

කප්පය කළ හැකි අගය(Depreciable Value)

වත්කමක පිරිවැය හෝ පිරිවැය වෙනුවට හඳුනාගෙන ඇති හෝ ආදේශ කර ඇති අගයෙන් අවශේෂ වටිනාකම (සුන්බුන් අගය) අඩු කළ පසු අගයයි.

කෂය කළ හැකි අගය = වත්කමක පිරිවැය - සුන්වූන් අගය

වත්කමක පිරිවැය රු. 100,000 ක්ද සුන්බුන් අගය රු.20,000ක්ද නම්, ක්ෂය කළ හැකි අගය වන්නේ

ඵලදායි ජීව කාලය (Useful Life)

ආයතනයක් විසින් වත්කම නියමිත තත්ත්වයෙන් භාවිතා කිරීමට අපේක්ෂා කරන කාලය හෝ වත්කමෙන් ලබා ගැනීමට අපේක්ෂිත නිමවුම් ප්‍රමාණයයි.

සුන්වුන් අගය/අවශේෂ වටිනාකම (Residual Value)

වත්කමක් දැනටමත් වයසින් හා තත්වයෙන් ජීවිත කාලය අවසානයේ පවතී යැයි අපේක්ෂිත තත්ත්වයට පත්ව ඇත්නම් එය ඉවත් කිරීමෙන් වර්තමානයේදී ලබා ගත හැකි ඇස්තමේන්තු ගත වටිනාකමින් වත්කම අපහරණය සඳහා දැරීමට සිදුවන අපේක්ෂිත පිරිවැය අඩු කල පසු අගයයි.

දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ ක්ෂය ගණනය කරන ක්‍රම

සරල මාර්ග ක්‍රමය

$$\text{වාර්ෂික ක්ෂය} = \frac{(\text{වත්කමෙහි පිරිවැය} - \text{සුන්බුන් අගය})}{\text{ප්‍රමාණය}} \times \text{එලදායි ජීව කාලය}$$

මෙහිදී සෑම වසරකම සමාන අගයක්
වාර්ෂික ක්ෂය ලෙස හඳුනාගනී.

හීනවන ශේෂ ක්‍රමය

$$\text{වාර්ෂික ක්ෂය} = \frac{(\text{වත්කමෙහි පිරිවැය} - \text{සමුච්චිත ක්ෂය}) \times \text{ක්ෂය ප්‍රමාණය}}{\text{ක්ෂය ප්‍රතිශතය}}$$

මෙහිදී සෑම වසරකම අගය
ක්‍රමයෙන් අඩුවෙමින් හඳුනාගනී.

ව්‍යාපාරයක 2019.12.31 දිනට පවතින ලී බඩුවල පිරිවැය රු. 700,000 කි. එහි ඵලදායී ජීව කාලය අවුරුදු 10 ක් වන අතර සුන්බුන් අගය රු. 20,000 කි.

- i. සරල මාර්ග ක්‍රමයට වාර්ෂික ක්ෂය ගණනය කරන්න.
- ii. වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රතිශතය 10% ක් නම්, හීනවන ශේෂ ක්‍රමයට පළමු වර්ෂය සහ දෙවන වර්ෂය සඳහා ක්ෂය ගණනය කරන්න.

- i. සරල මාර්ග ක්‍රමයට වාර්ෂික ක්ෂය

$$\begin{aligned}\text{වාර්ෂික ක්ෂය} &= \frac{(\text{වත්කමෙහි පිරිවැය} - \text{සුන්බුන් අගය})}{\text{ප්‍රමාණය}} \times \frac{\text{ඵලදායී ජීව කාලය}}{\text{ප්‍රමාණය}} \\ &= \frac{700,000 - 20,000}{10} \\ &= \mathbf{68,000}\end{aligned}$$

- ii. හීනවන ශේෂ ක්‍රමයට පළමු වර්ෂය සඳහා ක්ෂය

$$\begin{aligned}\text{වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රමාණය} &= (\text{වත්කමෙහි පිරිවැය} - \text{සමුච්චිත ක්ෂය}) \times \text{ක්ෂය ප්‍රතිශතය} \\ &= (700,000 - 0) \times 10\% \\ &= \mathbf{70,000}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{දෙවන වර්ෂය සඳහා ක්ෂය} &= (700,000 - 70,000) \times 10\% \\ &= \mathbf{63,000}\end{aligned}$$

Past Paper 2014 – B (Q.1)- - 20 Marks

Past Paper 2013 – B (Q.6)- - 05 Marks